

بانکداری باز و اشتراک گذاری داده های مالی: مرور نظام مند تجربیات جهانی و نقشه راه اجرایی برای نظام پرداخت ایران

محمدامین حقیقت جو

دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی صنایع - سیستم های مالی، موسسه آموزش عالی الکترونیکی ایرانیان، تهران، ایران.
(نویسنده مسئول)

دکتر میرسجاد مسجدموسوی

استادیار گروه مالی و حسابداری، موسسه آموزش عالی الکترونیکی ایرانیان، تهران، ایران.

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی بانکداری باز و اشتراک گذاری داده های مالی: مرور نظام مند تجربیات جهانی و نقشه راه اجرایی برای نظام پرداخت ایران شکل گرفته است. این پژوهش با رویکرد کیفی و از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش گردآوری داده ها، کتابخانه ای و میدانی است. در این پژوهش ادبیات بانکداری باز در مورد ۲۸ کشور مورد مطالعه قرار گرفت. به منظور تعیین مؤلفه های پژوهش، از روش بررسی نظام مند استفاده شد. مستندات ۵۸۰ مقاله داندلود و طبقه بندی شد و سپس ۷۰ مقاله علمی پژوهشی با رتبه علمی (ای اس ای) در طی (۲۰۲۰-۲۰۲۵) با رویکرد فراترکیب با رویکرد (تحلیلی، تطبیقی) مورد بررسی قرار گرفت با استفاده از روش داده بنیاد صورت گرفته است. داده های بدست آمده در قالب جدول فراوانی، نمودار و نقشه ارتباطی مفاهیم که خروجی نرم افزار MAXQDA ۲۰۲۵ تجزیه و تحلیل شد. تحلیل محتوی با رویکرد فرا ترکیب، سه نوع کدگذاری (باز، محوری و انتخابی) صورت گرفت. کشورهای استرالیا، انگلستان، فرانسه، آمریکا، اسپانیا، سنگاپور، برزیل، ژاپن، اوکراین، آلمان، کانادا، رومانی، مراکش، گرجستان، هند، روسیه، عربستان، ترکیه، چین، کشورهای اتحادیه اروپا، صربستان، ایرلند، زامبیا، سومالی، کویت، آفریقا، نپال نیجریه در یک مطالعه تحلیل تطبیقی با کشور ایران مورد مطالعه قرار گرفتند و نتایج نشان داد که عوامل موثر در نقشه راه اجرایی برای نظام پرداخت ایران مبتنی بر بانکداری باز شامل حکمرانی دیجیتال و توسعه الگو های دیتامانینگ، تغییر مکانیسم مالی و توسعه سواد دیجیتال می باشد که برای ترسیم نقشه راه نظام پرداخت ضروری هستند. در نهایت یافته های بدست آمده جهت تایید نهایی و اعتبار یابی برای ۵ نفر از مدیران بانک های دولتی ارسال شد.

کلمات کلیدی: بانکداری باز، اشتراک گذاری داده های مالی، حکمرانی دیجیتال، نظام پرداخت.

مقدمه

نوآوری ها و فناوری ها در قرن بیست و یکم و هر صنعتی به سرعت در حال توسعه است. در پی جهانی شدن جهان، روندهای جدید سریع تر گسترش می یابند و انتشار اطلاعات و تبادل داده ها آسان تر شده است. در واقع، ما نوآوری را به شدت در فناوری، علم و بخش مالی در بخش مالی می بینیم، نوآوری های ارائه شده توسط شرکت ها مهم هستند، این امر به ویژه در مورد پرداخت های آنلاین و مدیریت عملیات مالی قابل مشاهده است. بانکداری باز موضوعی نوظهور و مرتبط در صنعت بانکداری است که در سراسر جهان مورد بررسی قرار گرفته است. این موضوع به ابتکاری اشاره دارد که با

هدف ارتقای ادغام سیستم‌های بانکی از طریق یک پلتفرم باز انجام می‌شود و به مؤسسات مالی مختلف اجازه می‌دهد داده‌ها و خدمات مشتریان خود را به شیوه‌ای امن و استاندارد به اشتراک بگذارند (جینگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). مقررات‌زدایی و جهانی شدن از اوایل دهه ۱۹۹۰ باعث رونق چرخه مالی جهانی فعلی شد که در بحران مالی سال ۲۰۰۷ به اوج خود رسید. سیاست‌های مالی ریاضتی پس از بحران مالی، بانک‌های مرکزی در سراسر جهان را وادار به مداخله با تحریک سیاست‌های پولی «نامتعارف» کرد. ظهور بانکداری اینترنتی در جهان، سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی را در کشورهای مختلف تحت تأثیر قرار داده است. با این حال، میزان جذب بانکداری اینترنتی توسط کشورها برای اهداف سرمایه‌گذاری در کشورهای مختلف متفاوت است (کارلوس^۲، ۲۰۲۵). استفاده از پلتفرم بانکداری آنلاین هم برای بانک‌ها و هم برای کاربران مهم است (چیانگ^۳، ۲۰۲۵). با این حال، علیرغم مداخله بانک‌ها برای کاهش سقف ارزش بالای اقلام و سرمایه‌گذاری بانک‌های تجاری در پلتفرم‌های دیجیتال برای حمایت از این امر، میزان استفاده مشتریان هنوز بسیار پایین است که یکی از علل آن فقدان آگاهی و آشنایی با این سیستم بانکداری است که به سیستم بانکداری باز شهرت جهانی یافته است (آلنیا^۴ و همکاران، ۲۰۲۵). مطالعات و محققان عوامل دیگری مانند فقدان زیر ساخت‌های فناوری، فقدان بکارگیری هوش مصنوعی، ریسک ادراک‌شده، مانند ریسک زمانی، ریسک عملکردی، ریسک اجتماعی، ریسک مالی، ریسک امنیتی و قصد رفتاری را در میزان استفاده مشتریان بیان می‌کنند (آناکنازویچ^۵، ۲۰۲۴). بانکداری باز با فراهم کردن دسترسی به داده‌های مالی و امکان‌پذیر کردن تصمیم‌گیری‌های مالی آگاهانه‌تر، بخش مالی را متحول کرده است. بانک‌های باز با ویژگی‌های منحصر به فرد و موقعیت رقابتی خود، فرصت‌هایی را برای بخش مالی ارائه می‌دهند. خدمات اطلاعات حساب بانکی باز خدماتی هستند که کسب‌وکارها می‌توانند در محصولات خود ادغام کنند، تجربیات مشتری را بهبود بخشند و تصمیمات بهتری بگیرند. ظهور بانکداری باز فرصت‌های بی‌شماری را ارائه می‌دهد و ارزیابی این فرصت‌ها بسیار مهم است (سیچن وان^۶، ۲۰۲۵). ظهور بانک‌های چالشگر و نئوبانک‌هایی را که از فناوری برای ارائه خدمات فوق شخصی‌سازی شده استفاده می‌کنند که بر پایه هوش مصنوعی و فناوری‌های پیشرفته استوار هستند (پرین^۷ و همکاران، ۲۰۲۵). عناصر دیجیتال باید فراتر از تکنیک‌های بازاریابی سنتی تغییر کند تا با انتظارات مشتری و پذیرش فناوری‌ها مطابقت داشته باشد. از سوی دیگر هوش مصنوعی با آگاهی‌بخشی در مورد روابط مشتری، نوآوری در خدمات، جذب و حفظ مشتری و الگو سازی عملکرد مالی دقت پاسخگویی به مشتریان و بازارها متمایز می‌کنند. استراتژی بازاریابی مبتنی بر هوش مصنوعی با رویکرد توسعه بانکداری باز و نئوبانک‌ها در حالی که سطح ریسک مشابهی را ثبت می‌کنند، عملکرد برتری نسبت به هم‌تایان سنتی خود دارند. به عبارت دیگر، نئوبانک‌ها تسهیل پردازش و کاهش هزینه زمانی و همچنین در نظام پرداخت‌ها دقت بیشتری را دارند. پاسخ به تقاضا جهت تولید و توسعه بانکداری باز در حال حاضر در همه کشورها در بخش اقتصادی کشورها به عنوان یک ضرورت اتخاذ نیازمند تدابیر استراتژی هوشمند و موثر است. داده‌کاوی و تولید محتوای هوشمند برای سازمان‌های خدماتی مانند بانک حیاتی هستند. با افزایش تقاضا برای فرمت‌های فایل اشتراک‌گذاری داده‌ها در برنامه‌های مالی که توسط بانکداری باز هدایت می‌شوند، استفاده از فرمت (سند با طرح ثابت باز) رواج یافته است. با این حال، تضمین امنیت داده‌ها، قابلیت ردیابی و پاسخگویی چالش‌های قابل توجهی را ایجاد می‌کند. (ایدانا بروسکا^۸، ۲۰۲۲). مطالعات انجام شده بر روی بلاکچین‌ها نشان داده

---

¹ Jingsong

² Carlos

³ Vinay Kandpal

⁴ Alina

⁵ Anna Kniazevych

⁶ Sichen Wan

⁷ Perin

⁸ Idana Beroska

است که پردازش دیتا های بزرگ می تواند الگو های دریافت و پرداخت خاصی ارائه دهد (مارینا و همکاران^۱، ۲۰۲۲). از سوی دیگر فناوری بلاکچین استفاده از دارایی های دیجیتال مانند ارزهای دیجیتال را برای پردازش پرداخت ها با استفاده از یک دفتر کل الکترونیکی مشترک منحصر به فرد و امن تسهیل می کند. این ویژگی منحصر به فرد فناوری بلاکچین، غرر (عدم قطعیت) را از بین می برد و پردازش تراکنش ها را مقرون به صرفه می کند و شمول مالی را برای افراد بدون حساب بانکی مانند حواله کارگران مهاجر به کشور خود تسهیل می کند. مزیت دیگر، نفوذناپذیری است که به خطر انداختن آن را دشوار می کند زیرا همه چیز در یک دفتر کل ردیابی می شود و این امر مانع از جعل آن یا ایجاد داده های جعلی توسط افراد می شود. بلاکچین با ارائه فرصت های نامحدود در استفاده از دارایی های دیجیتال، پرداخت ها، حواله و اجرای قراردادهای هوشمند، اکوسیستم پرداخت را تقویت می کند. تحقیقات جهانی در خیطه بانکداری باز و اشتراک گذاری داده ها نشان می دهد که ویژگی های فناوری بلاکچین، مانند ذخیره سازی توزیع شده، سوابق و اشتراک گذاری باز و شفاف داده ها، به شفافیت فرآیند عملیات تأمین مالی زنجیره تأمین کمک می کند. تحقیقات در مورد مکانیسم توانمندسازی فناوری بلاکچین و شناسایی پارامترهای کلیدی ریسک، برای کاهش ریسک سیستم تأمین مالی زنجیره تأمین از اهمیت بالایی برخوردار است (مایانک^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). در این زمینه نیازمند مطالعه های گسترده می باشد و پژوهش هایی در این راستا صورت گرفته است و در ادامه به پژوهش هایی در این زمینه اشاره می شود. بابینا (۲۰۲۵)، مصرف کنندگان به مشاوره مالی و اعتبار دسترسی داشته باشند؛ شرکت های کوچک و متوسط روابط وام دهی جدیدی برقرار کنند. یانپینگ (۲۰۲۵)، در نهایت روند تکامل را قبل و بعد از توانمندسازی فناوری بلاکچین مقایسه می کند تا میزان توانمندسازی فناوری بلاکچین در کاهش ریسک تأمین مالی زنجیره تأمین را تأیید کند. تورگای (۲۰۲۵)، فناوری های پیشرفته مانند هوش مصنوعی، یادگیری ماشینی و یادگیری عمیق به عنوان محرک های کلیدی نوآوری و کارایی عملیاتی شناخته می شوند. جولیان (۲۰۲۵)، ارائه دهندگان خدمات مالی دارایی و وام دهندگان عمومی در پاسخ به تشدید شرایط مالی، وام دهی را محدود نمی کنند و در عوض، عرضه اعتبار را در مقایسه با بخش بانکی افزایش می دهند. راگو (۲۰۲۵)، درک درجه رقابت پذیری بخش های بانکی و بازار مالی و یافتن بهترین راه حل برای تقویت بخش بانکی باز و رقابتی در بازار مالی برای نرخ بالاتر بسیج منابع و سرمایه گذاری با نرخ های بهره رقابتی و دسترسی به خدمات بانکی است. آندرس (۲۰۲۵)، بر اهمیت چارچوب های نظارتی در تقویت نوآوری و رقابت تأکید می کند. این بینش ها برای سیاست گذاری که با هدف افزایش پویایی بخش مالی از طریق مقررات مبتنی بر داده فعالیت می کنند، ارزشمند است، وودز (۲۰۲۵)، رویکرد متمرکز برای انطباق و نیاز به چارچوب های اعتماد قوی و کارآمد، سنگ بنای اکوسیستم های بانکداری باز موفق هستند. اعتماد، که بر پایه قابلیت اطمینان، امنیت و شفافیت بنا شده است، تأیید می کند که قوانین مورد توافق قرار گرفته اند و اجرای آنها را ممکن می سازد. آلبرتو (۲۰۲۵)، تجزیه و تحلیل بیشتر، وجود صرفه جویی های ناشی از مقیاس و دامنه را در بانکداری دیجیتال نشان می دهد. لین (۲۰۲۵)، در تسهیل دسترسی و اشتراک گذاری داده ها، جریان های اطلاعات بانکی را بهبود می بخشد و از خدمات وام و سپرده بانک ها پشتیبانی می کند که پایه و اساس پیشرفت های قابل توجه در عملکرد بانک را تشکیل می دهد. بدر جی (۲۰۲۵)، این مطالعه، ساختارهایی را برای توضیح چابکی ارائه می دهد و پیامدهای عملی برای مدیرانی که به دنبال افزایش سازگاری در بخش بانکی هستند، ارائه می دهد. این مطالعه با ارائه توصیه هایی برای توسعه رهبری و استراتژی های اشتراک دانش مطابق با تقاضاهای در حال تحول صنعت مالی در عربستان سعودی به پایان می رسد. کوسکون، (۲۰۲۵)، با استفاده از داده های جامع دستمزد از کل کارمندان بانکی، همراه با اطلاعات مالی در سطح بانک، زنان تقریباً دو سوم قدرت چانه زنی مردان را دارند و اعتماد

¹ Vouté

² Mayank

کمتری به بانک داری باز دارند. هاشمت (۲۰۲۵)، مدل تخمین همچنین شامل مجموعه‌ای از متغیرهای خاص بانک است که از جمله آنها می‌توان به تعهدات خارج از مانده، نرخ سربار، سهم بازار و نسبت سرمایه به دارایی اشاره کرد که به طور قابل توجهی با سودآوری بانک‌های سپرده‌گذاری ترکیه مرتبط هستند. مالکوت (۲۰۲۵)، استانداردهای مشترک، توافق‌نامه‌های یکسان و شفافیت در رابطه با شرایط و ضوابط خدمات ارائه شده می‌شود. این امر نه تنها هزینه‌ها را برای همه طرف‌های درگیر کاهش می‌دهد، بلکه اعتماد بین مصرف‌کنندگان و مشاغلی که از این خدمات استفاده می‌کنند را نیز افزایش می‌دهد. دونگ‌کینگ (۲۰۲۵)، مؤسسات مالی باید همزمان سیستم‌های قوی حفاظت از داده‌ها را با استفاده از رمزگذاری پیشرفته و فناوری‌های یادگیری فدرال توسعه دهند و داده‌های مشترک را به نوآوری‌های اعتباری شخصی تبدیل کنند. این یافته‌ها پیامدهای جهانی را ارائه می‌دهند و نشان می‌دهند که چگونه چارچوب‌های اشتراک‌گذاری داده‌های استراتژیک می‌توانند نوآوری مالی، شمول مالی و حمایت از مصرف‌کننده را در رژیم‌های نظارتی متنوع هدایت کنند. کنتا (۲۰۲۵)، در مجموع نشان می‌دهند که خروج سرمایه از صندوق‌های سرمایه‌گذاری باز خارجی می‌تواند از طریق فروش دارایی‌ها در دوره‌های تنش ناشی از خارج از کشور یا زمانی که عدم قطعیت در بازارهای مالی داخلی افزایش می‌یابد، بر قیمت دارایی‌ها در بازارهای مالی ژاپن تأثیر بگذارد. ایوان رادانوویچ (۲۰۲۴)، بانکداری باز و امور مالی باز به عنوان مدل‌های اشتراک‌گذاری داده‌ها در صنعت بانکداری و مالی است. ایده کلیدی پشت این مفاهیم، افزایش رقابت بین ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت، تضمین شفافیت بیشتر کار آنها، گسترش دامنه انتخاب‌ها برای مصرف‌کنندگان و مهم‌تر از همه، افزودن ارزش برای مصرف‌کننده نهایی با بهبود کیفیت و کاهش قیمت خدمات است. لی (۲۰۲۴)، این نتایج برای معیارهای جایگزین مقررات مالی سبز و هنگامی که درون‌زایی را در نظر می‌گیریم، قوی هستند. یافته‌های ما پیامدهای سیاستی مهمی را نشان می‌دهد. تانیا (۲۰۲۴)، قیمت‌های بالاتر برای مصرف‌کنندگان گران‌تر یا آگاه به حریم خصوصی، تا حدی این مزایا را جبران می‌کند. ناتیا (۲۰۲۴)، ورود به دنیای دیجیتال با چالش‌های خاص خود همراه است. این امر مستلزم رصد مداوم روندهای جدید، خدمات و استراتژی‌های به‌روز شده بازاریابی آنلاین، بهینه‌سازی سایت، سرعت و روانی است. برای اینکه مشتری بتواند بدون هیچ محدودیتی با کسب‌وکار به صورت آنلاین ارتباط برقرار کند و یک محصول یا خدمات خاص را از آن خریداری کند، حداقل به یک سیستم پرداخت و خدمات بانکی مناسب نیاز است. بالوزا (۲۰۲۴)، مصاحبه‌ها با مدیران بانک آئودی، اهمیت بازاریابی دیجیتال را به عنوان راهی برای برآورده کردن انتظارات مشتریان و بهبود عملکرد سازمانی آشکار می‌کند. این مطالعه همچنین نشان می‌دهد که برای دستیابی بخش بانکی به مزایای دیجیتالی شدن، سرمایه‌گذاری بیشتری در فناوری‌های بازاریابی دیجیتال مورد نیاز است. این امر از نیاز به انجام آموزش و پرورش در مورد روندهای جدید در بازاریابی دیجیتال و نیاز به بهبود تجزیه و تحلیل داده‌ها به منظور تبدیل داده‌های رفتار مشتری به استراتژی‌های تجاری عملی پشتیبانی می‌کند کریم (۲۰۲۴)، علاوه بر این، به نظر می‌رسد نسبت‌های بالای ساختار سرمایه، به ویژه نسبت‌های توانگری، نقدینگی و ارزش افزوده، تأثیر نامطلوبی بر عملکرد بانک‌های مراکشی دارند. در مقابل، تأثیر مالکیت نهادی داخلی مثبت است، به این معنی که سودآوری بیشتر توسط مالکیت داخلی نسبت به مالکیت خارجی مورد توجه قرار می‌گیرد. یافته‌های ما همچنین بر اهمیت مدیران مستقل و اندازه هیئت مدیره تأکید می‌کند. کوش (۲۰۲۴)، این موضوع که پیش از این برای شرکت‌هایی که در خارج از مرزهای اتحادیه اروپا فعالیت می‌کنند، مشکل‌ساز بوده است، برای شرکت‌های جهانی که مشمول چارچوب‌های مختلف اشتراک‌گذاری داده‌ها هستند، حتی بیشتر صدق می‌کند. تجزیه و تحلیل ما همچنین نشان می‌دهد که چارچوب بخشی، نه ناهمگونی شرکت‌ها (بانک‌های فعلی و جدید، فین‌تک‌ها و بیگ‌تک‌ها) و نه مدل‌های تجاری آنها را در نظر نمی‌گیرد. ایزابل (۲۰۲۴)، نشان می‌دهد که هم‌افزایی بانکداری باز و هوش مصنوعی، فرصت‌های قابل توجهی را به همراه دارد. همچنین چالش‌هایی را در رابطه با حریم خصوصی و امنیت داده‌ها ایجاد می‌کند. همچنین، این مطالعه پیامدهای عملی برای

بانک‌ها و شرکت‌های فین‌تک که قصد دارند در چشم‌انداز در حال تحول امور مالی دیجیتال حرکت کنند، ارائه می‌دهد. لورا گراسی (۲۰۲۴)، نشان می‌دهد که در کسب‌وکار مبتنی بر داده، پاداش‌های مختلفی که در ازای انواع خاصی از داده‌ها ارائه می‌شوند، می‌توانند به شرکت‌ها کمک کنند تا «هزینه کسب داده‌ها» را به حداقل رسانده و داده‌های جمع‌آوری شده را به حداکثر برسانند. وینسیوس (۲۰۲۴)، نشان داد که توسعه ترکیبی درون سازمانی و برون سپاری شده در برآورده کردن جدول زمانی دقیق و محدودیت‌های بودجه انعطاف‌پذیرتر است. رویکرد ترکیبی در مقایسه با مدل‌های کاملاً درون سازمانی یا کاملاً برون سپاری شده، مقرون به صرفه‌تر، از نظر زمانی کارآمدتر و با نیازهای داخلی بانک‌ها همسوتر است. کورت (۲۰۲۴)، تأکید می‌کند که بانک‌ها با ارائه ابزارهایی به مشتریان برای تبادل امن و قابل اعتماد تراکنش‌های دیجیتال مبتنی بر داده در تمام بخش‌ها، در موقعیت ایده‌آلی برای تبدیل شدن به متولیان داده قرار دارند. در نهایت، این رویکرد ارزش جدیدی را آزاد کرده و اهمیت بانک‌ها را در اقتصاد داده افزایش می‌دهد. دسای (۲۰۲۴)، بانکداری باز روش‌های جدیدی را برای انجام کارها ارزان‌تر، سریع‌تر و ایمن‌تر به ارمغان می‌آورد. ویکتوریا (۲۰۲۴)، تلاش‌های سیاستی در شرق آفریقا را برای جذب بیشتر از طریق اصلاحات بازار سرمایه، ادغام منطقه‌ای و ثبات اقتصاد کلان پشتیبانی می‌کند. نیکیتا (۲۰۲۴)، پدیده همکاری-رقابتی - ترکیبی از رقابت و همکاری - که پشت موفقیت بانکداری باز در بریتانیا است، می‌پردازد. مورد همکاری رقابتی با توجه به گذار مداوم به امور مالی باز و نیاز به ایجاد تعادل بین اقدامات حمایتی از رقابت، نوآوری و کنترل مصرف‌کننده بر داده‌های خود در بخش مالی و فراتر از آن، مورد توجه ویژه قرار گرفته است. آنا (۲۰۲۳)، چالش بزرگ بعدی را به عنوان توانایی این خدمات برای ایجاد تغییر شناسایی می‌کند، به طوری که تمایز در گزاره‌های ارزشی، ویژگی‌ها و غیره برای ایجاد دلیلی برای انتخاب یک سرویس خاص توسط مشتری ضروری است. جولیا (۲۰۲۳)، پیامدهای سیاستی این مطالعه بر لزوم تشویق مشارکت پس‌اندازهای مردم در اقتصاد داخلی تأکید می‌کند. این امر می‌تواند از طریق اقداماتی با هدف تسهیل سرمایه‌گذاری داخلی و شمول مالی محقق شود. اوکسانا (۲۰۲۳)، سیستم مالی اوکراین در مدت کوتاهی موفق به سازماندهی جریان‌های مالی مطابق با نیازهای تضمین امنیت ملی، ایجاد تعادل بهینه منابع، حفظ حجم تأمین مالی هزینه‌های اساسی بودجه، جذب منابع اهداکنندگان و مقاومت در برابر زوال اجتناب‌ناپذیر اقتصاد در طول جنگ شده است. امانوئل (۲۰۲۳)، امور مالی باز یک تحول جدید در صنعت خدمات مالی است که مستلزم اشتراک‌گذاری، دسترسی و استفاده مجدد از داده‌های مشتری (کسب و کار و مصرف‌کننده) با توافق مشتری در سراسر جهان و به منظور ارائه طیف گسترده‌ای از خدمات مالی است. بنجامین اسکات (۲۰۲۳)، همچنین منبع اطلاعاتی مهمی برای سازمان‌های دولتی و بخش خصوصی هستند که برای بررسی و مختل کردن جرایم مالی تلاش می‌کنند. رایان کلمنتس (۲۰۲۳)، بانکداری باز در بسیاری از کشورها با موفقیت در حال اجرا است و سودمندی خود را ثابت کرده است. استفان (۲۰۲۲)، پویایی و رفتار جریان‌های سرمایه را عمیق‌تر می‌کند و پیامدهای مهمی برای مدل‌های اقتصاد باز دارد. لورا گراسی (۲۰۲۲)، نوعی عدم تقارن اطلاعات خارجی بین مشتری و بانک وجود دارد، و همچنین عدم تقارن داخلی بین بخش‌های بانک نیز وجود دارد، زیرا ممکن است میزان دسترسی آنها به اطلاعات مربوط به یک مشتری متفاوت باشد. نام (۲۰۲۲)، نشان می‌دهد که بانکداری باز، شمول مالی را بهبود می‌بخشد و همچنین پیامدهای سیاستی را برای تنظیم‌کنندگانی که در اتخاذ یا گسترش سیاست‌های بانکداری باز دخیل هستند، ارائه می‌دهد. ما (۲۰۲۲)، نتایج بر اهمیت طراحی مناسب استراتژی باز کردن یک کشور برای مطابقت با تکامل ساختار مالی آن برای افزایش ثبات بانکی تأکید می‌کند. تانایا یگلر (۲۰۲۲)، چالش‌هایی که در اجرا ایجاد می‌شوند شامل تعیین استانداردهای کلیدی فنی و کاربری؛ تعیین دستورالعمل‌های عملیاتی با حداقل قابلیت اجرا؛ تصمیم‌گیری در مورد اینکه کدام نهادهای مجاز می‌توانند مشارکت کنند؛ تضمین حفاظت از مصرف‌کننده و حل اختلاف؛ و نظارت مؤثر بر پروتکل‌های جدید است. آمیت (۲۰۲۱)، باز بودن بخش بانکی و کارآفرینی ۱۳۷ کشور نشان می‌دهد که باز بودن بیشتر

بخش بانکی تنها در صورت وجود یک چارچوب نهادی مؤثر و مبانی اقتصاد کلان سالم در کشورهای میزبان می‌تواند مزایای خود را بر کارآفرینی به حداکثر برساند. لوکش (۲۰۲۱)، پلتفرم سنتی حواله و ریبیتنس را تجزیه و تحلیل می‌کند، و مقایسه‌ای با مدل‌های سنتی و مدل‌های مورد استفاده برای پردازش تراکنش‌های حواله مطابق با اصول شریعت (قانون اسلامی) انجام می‌دهد. خدور (۲۰۲۱)، بانک‌هایی وجود دارند که بر اساس انسان‌شناسی بنا شده‌اند و بانک‌هایی که بر اساس تعهد به حمایت از جوامعی که آنها را توسعه داده‌اند. ایلایس (۲۰۲۰)، قابلیت آزمایش استحکام راه‌حل، یکی دیگر از برتری‌های این روش است، زیرا مشکلات دنیای واقعی ماهیتی پویا دارند. دیمچکی (۲۰۲۰)، برای قرار دادن مصرف‌کنندگان در قلب پیشنهادات صنعت، افزایش اعتماد و تبدیل این امر به یک موفقیت بلندمدت، تلاشی هماهنگ لازم است. غانم (۲۰۲۰)، یک بازار مشترک با تبادل یکپارچه منابع، تجربیات بهبود یافته برای مشتریان و دیگران و نوآوری سریع در محصول را برای ایجاد یک پلتفرم برنده برای ورود به بازار برای همه شرکت‌کنندگان اکوسیستم ارائه خواهد داد.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش با هدف بررسی بانکداری باز و اشتراک گذاری داده‌های مالی: مرور نظام مند تجربیات جهانی و نقشه راه اجرایی برای نظام پرداخت ایران شکل گرفته است. این پژوهش با رویکرد کیفی و از نظر هدف، پژوهشی کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، کتابخانه‌ای و میدانی است. در این پژوهش ادبیات بانکداری باز در مورد ۲۸ کشور مورد مطالعه قرار گرفت. به طور هم‌زمان داده‌ها، گردآوری و تحلیل شده و انتخاب نمونه‌های بعدی بر اساس تحلیل داده‌های قبلی انجام شده است. به منظور تعیین مؤلفه‌های پژوهش، از روش بررسی نظام مند استفاده شد. مستندات ۵۸۰ مقاله دانلود و طبقه بندی شد و سپس ۷۰ مقاله علمی پژوهشی با رتبه علمی (ای اس ای) در طی (۲۰۲۰-۲۰۲۵) با رویکرد فراترکیب با رویکرد (تحلیلی، تطبیقی) مورد بررسی قرار گرفت و جمع‌بندی با استفاده از روش داده‌بنیاد صورت گرفته است. داده‌های بدست آمده در قالب جدول فراوانی، نمودار و نقشه ارتباطی مفاهیم که خروجی نرم افزار MAXQDA تجزیه و تحلیل شد. در بخش تحلیل محتوی با رویکرد فرا ترکیب، سه نوع کدگذاری (باز، محوری و انتخابی) صورت گرفت. که شامل مطالعه کشورهای استرالیا، انگلستان، فرانسه، آمریکا، اسپانیا، سنگاپور، برزیل، ژاپن، اوکراین آلمان، کانادا، رومانی، مراکش، گرجستان، هند، روسیه، عربستان، ترکیه، چین، کشورهای اتحادیه اروپا، صربستان، ایرلند، زامبیا، سومالی، کویت، آفریقا، نپال، نیجریه در یک مطالعه تحلیل تطبیقی با کشور ایران مورد مطالعه قرار گرفتند در نهایت یافته‌های بدست آمده جهت تایید نهایی و اعتبار یابی برای ۵ نفر از مدیران بانک های دولتی ارسال شد.

یافته های پژوهش

سوال اول: کدام کشور ها در حوزه بانک داری باز و اشتراک گذاری داده ها اقدامات موثری داده اند؟

مستندات ۵۸۰ مقاله دانلود و طبقه بندی شد و سپس ۷۰ مقاله علمی پژوهشی (۲۰۲۰-۲۰۲۵) با رویکرد فراترکیب با رویکرد (تحلیلی، تطبیقی) مورد بررسی قرار گرفت، استرالیا، انگلستان، فرانسه، آمریکا، اسپانیا، سنگاپور، برزیل، ژاپن، اوکراین، آلمان، کانادا، رومانی، مراکش، گرجستان، هند، روسیه، عربستان، ترکیه، چین، کشورهای اتحادیه اروپا، صربستان، ایرلند، زامبیا، سومالی، کویت، آفریقا، نپال نیجریه در یک مطالعه تحلیل تطبیقی با کشور ایران مورد مطالعه قرار گرفتند.

جدول (۱): کشور ها فعال حوزه بانک داری باز و اشتراک گذاری داده ها

۱	نام (۲۰۲۲) بانکداری باز و اشتراک گذاری داده های مشتری در آلمان
۲	بایینا (۲۰۲۵) دسترسی به داده های مشتری و ورود فین تک: شواهد اولیه از بانکداری باز در ۴۹ کشور
۳	ژینگوئو هی (۲۰۲۲) بانکداری باز: رقابت در بازار اعتبار در انگلستان .
۴	تانیا بایینا (۲۰۲۴) «دسترسی به داده های مشتری و ورود فین تک: شواهد اولیه از بانکداری باز انگلستان
۵	کریستوف (۲۰۲۳) بانکداری باز: فرصت ها و ریسکها در بانکداری انگلستان
۶	رودریگو (۲۰۲۵) اشتراک گذاری داده های مشتری در بانکداری باز برزیل
۷	سیمونا (۲۰۲۳) ظهور اکوسیستم های خدمات مالی: به سوی پلتفرم های بانکداری باز اروپا.
۸	لیلا فوری (۲۰۲۱) عصر بانکداری باز: موج سواری در موج داده های استرالیا
۹	لورا گراسی (۲۰۲۴) «در دنیای امور مالی باز، آیا مشتریان مایل به اشتراک گذاری داده ها در آسیا
۱۰	غانم ، الیاس (۲۰۲۰) تجربیات بانکداری باز سومالی
۱۱	یان کریر (۲۰۲۱) «رویکرد هند به بانکداری باز: برخی پیامدها برای شمول مالی»،
۱۲	خلیل آسالا (۲۰۲۳) ارزیابی برداشت ها از بانکداری باز: مورد بومیان دیجیتال در فرانسه
۱۳	کوش (۲۰۲۴) حاکمیت داده های اتحادیه اروپا: یک دیدگاه تجاری در مورد اشتراک گذاری داده ها در بخش مالی
۱۴	تانیا زیگلر (۲۰۲۱) پیاده سازی پروتکل های بانکداری باز در سراسر جهان در سنگا پور
۱۵	لورا گراسی (۲۰۲۲) استراتژی داده، ارزش مشتری و بانک داری باز چارچوب مالی امریکا.
۱۶	امانوئل (۲۰۲۳) بانکداری باز و اشتراک گذاری داده ها در اروپا
۱۷	آمیت (۲۰۲۱) باز بودن بخش بانکی و کارآفرینی ۱۳۷ کشور
۱۸	خالد ای . ام (۲۰۲۵) بلاکچین برای بانکداری باز که توسط کارت های بانکی مشتری در عربستان
۱۹	آندرس (۲۰۲۵) اثرات بانکداری باز بر ارائه دهندگان فین تک: شواهدی با استفاده از داده های خرد از اسپانیا،
۲۰	یانگ (۲۰۲۵) تأثیر توسعه سیستم گزارشگری اعتباری بر باز بودن بخش بانکی استرالیا
۲۱	وینیسوس (۲۰۲۴) استراتژی بهینه مبتنی بر داده برای نوآوری های فناورانه توسط بانکداری باز اروپا
۲۲	کورت (۲۰۲۴) راهنمایی اقتصاد داده ها: ملاحظات کلیدی برای تصمیم گیرندگان در بانکداری اروپا
۲۳	خودر شتیلا (۲۰۲۱) تأثیر اخلاق بانکی بر عملکرد مالی بانک ها رومانی.
۲۴	وودز (۲۰۲۵) چارچوب های اعتماد: ایجاد تعادل بین نوآوری و امنیت در بانکداری باز اروپا
۲۵	جولیان (۲۰۲۵) وام دهندگان غیربانکی به شرکت های کوچک و متوسط: حساسیت به شرایط مالی ایرلند.
۲۶	توسعه اقتصادی (۲۰۲۳) قابلیت انتقال داده ها در بانکداری باز: حریم خصوصی و سایر مسائل مشترک»،
۲۷	ژینگوئو (۲۰۲۰) بانکداری باز: رقابت در بازار چین
۲۸	راغو (۲۰۲۵) اندازه گیری قدرت بازار بانک های تجاری و ساختار بازار در بخش مالی در نپال»، ۶۴
۲۹	دونگ کینگ (۲۰۲۵) اشتراک گذاری داده ها در انتشار امور مالی باز: یک رویکرد تکاملی در شبکه های پیچیده چین.
۳۰	بایینا (۲۰۲۴). «دسترسی به داده های مشتری و ورود فین تک: شواهد اولیه از بانکداری باز در اروپا
۳۱	ایزابیل (۲۰۲۴) «گشایش نوآوری مالی: هم افزایی بانکداری باز و هوش مصنوعی در سیستم بانکی اروپا
۳۲	لین (۲۰۲۵) داده های باز و توسط بانک داری باز در آمریکا
۳۳	دسای ، آیینا (۲۰۲۴) «چرا داده های باز و انطباق، بانکداری باز صربستان
۳۴	ایوان رادانوویچ (۲۰۲۴) «مدل های معاصر اشتراک گذاری داده ها: بانکداری باز و امور مالی باز اروپا»،.
۳۵	دیمپاچی ، ماها ال (۲۰۲۰) داده های بیشتر و اشتراک گذاری بیشتر داده ها: پیمایش در دنیای بانکداری باز اروپا.
۳۶	ما ، یونگ و یائو، چی (۲۰۲۲) باز بودن، ساختار مالی و ریسک بانکی: شواهد بین المللی اروپا
۳۷	استفان (۲۰۲۲) جریان های ناخالص سرمایه توسط بانک ها، شرکت ها و دولت های اروپا.
۳۸	اوکسانا (۲۰۲۳) بانک داری باز و اشتراک گذاری داده در زمان بحران امنیت ملی: تجربه اوکراین
۳۹	مالکوت (۲۰۲۵) بانکداری باز و خدمات بانکداری الکترونیک در روسیه .

۴۰	بنجامین اسکات(۲۰۲۳)انتشار داده ها و بانک داری باز با هدف همکاری مالیاتی استرالیا
۴۱	ویکتوریا (۲۰۲۴) نقش بانک داری باز در جذب سرمایه‌گذاری خارجی و اشتراک گذاری داده ها در آفریقا
۴۲	کنتا (۲۰۲۵)حضور صندوق‌های سرمایه‌گذاری خارجی با سرمایه ثابت در بازارهای مالی ژاپن»
۴۳	ایلیاس (۲۰۲۰) سیستم هشدار اولیه: کاربردی در بانک‌های تجاری ترکیه
۴۴	کوسکون (۲۰۲۵)اشتراک‌گذاری داده ها و توسعه بانکداری باز در آلمان
۴۵	رایان کلمنتس(۲۰۲۲)بانکداری باز و اشتراک گذاری داده های مالی در کانادا
۴۶	محمد باقر (۲۰۲۲)مدل‌سازی بانکداری مبتنی بر پلتفرم در بانک‌های تجاری ایران»
۴۷	نیکیتا (۲۰۲۴)بانکداری باز: سناریوی رقابت مشترک برای نوآوری و تکامل در بخش بانکداری خرد انگلیس
۴۸	لیجون (۲۰۲۴) بانکداری باز اشتراک‌گذاری آزاد داده‌ها و خدمات را با ارائه‌دهندگان چین
۴۹	هاشمت (۲۰۲۵)عوامل تعیین‌کننده خاص بانکداری باز در یک اقتصاد به شدت دلاری: شواهدی از ترکیه
۵۰	آنا (۲۰۲۳) «تغییر الگوها در بانکداری: چگونه مفاهیم و قالب‌های جدید خدمات، ارزش خدمات مالی اروپا
۵۱	کریم (۲۰۲۴) «عوامل تعیین‌کننده سودآوری بانک در زمینه آزادسازی مالی: شواهدی از مراکش
۵۲	بدر جی (۲۰۲۵)تأثیر رهبری تحول‌آفرین بر چابکی سازمانی در بانک‌های عربستان سعودی
۵۳	ناتیا (۲۰۲۴) «دیجیتالی‌سازی بخش بانکداری گرجستان
۵۴	تانیا (۲۰۲۴) «دسترسی به داده‌های مشتری و ورود فین‌تک: شواهد اولیه از بانکداری باز هند
۵۵	جولیا آ (۲۰۲۳)مدل‌سازی حواله‌های خروجی در عصر دیجیتال: تحلیل منطقه‌ای روسیه
۵۶	یانپینگ (۲۰۲۵)بانکداری باز بر پایه فناوری بلاکچین توانمند در چین.
۵۷	لوکش (۲۰۲۱)ریبیتنس بدون قرار: قدرت گرفته از بلاکچین عربستان .
۵۸	مایرز (۲۰۲۰) پیامدهای کلان اقتصادی مالی‌گرایی بر توزیع ثروت یورو در اروپا
۵۹	زو (۲۰۲۳) بانکداری باز و نظام پرداخت چین
۶۰	آلبرتو (۲۰۲۵) روزهای اولیه نئوبانک‌ها در اروپا: شناسایی، عملکرد و ریسک‌پذیری اروپا .
۶۱	لی(۲۰۲۴)مقررات بانکداری سبز و وام‌دهی فرامرزی چین.
۶۲	بالوزا (۲۰۲۴) ادغام بازاریابی دیجیتال برای بهبود عملکرد بانکی عربستان.
۶۳	تورگای (۲۰۲۵)بانکداری دیجیتال ترکیه
۶۴	زلیها (۲۰۲۴) ارزشهای دیجیتال سبز و توجه سرمایه‌گذاران: مورد سکه کاردانوچین
۶۵	شرمین (۲۰۲۴) بانکداری باز و خدمات اطلاعاتی: یک رابطه استراتژیک در دنیای فین‌تک اروپا
۶۶	دزم (۲۰۲۳) بررسی یکپارچه انتشارات بین‌المللی در مورد بانکداری باز. اقتصاد مدرن اروپا
۶۷	کاسوند (۲۰۲۲) بررسی استفاده کم از پلتفرم بانکداری آنلاین توسط مشتریان شرکتی در بانک‌های تجاری زامبیا.
۶۸	الغریب(۲۰۲۲) پذیرش بانکداری موبایل در بین دانشجویان کارشناسی در دانشگاه کویت.
۶۹	یانگا (۲۰۲۴) تأثیرات مقررات بانکی بر کیفیت دارایی‌های بانک‌های تجاری در جامعه اقتصادی و پولی آفریقای مرکزی
۷۰	امانوئل (۲۰۲۴) بانکداری اینترنتی و پیوند سرمایه‌گذاری داخلی: تجربه نیجریه.

سوال دوم: ساز و کارهای نقشه راه اجرایی نظام پرداخت ایران مبتنی بر بانکداری باز و اشتراک گذاری داده های مالی با توجه به مطالعه نظام مند اسناد پژوهشی کدامند ؟

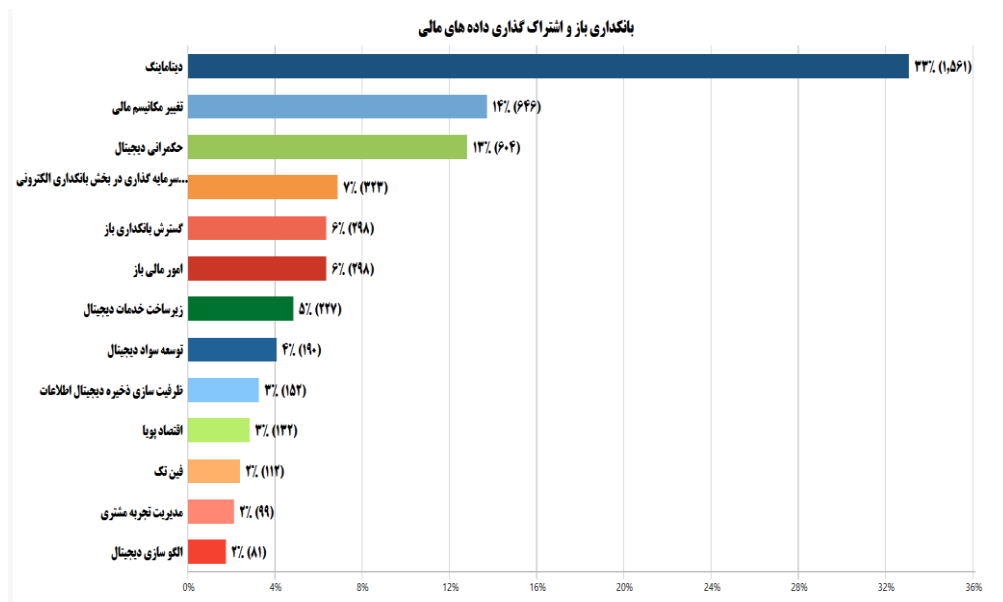
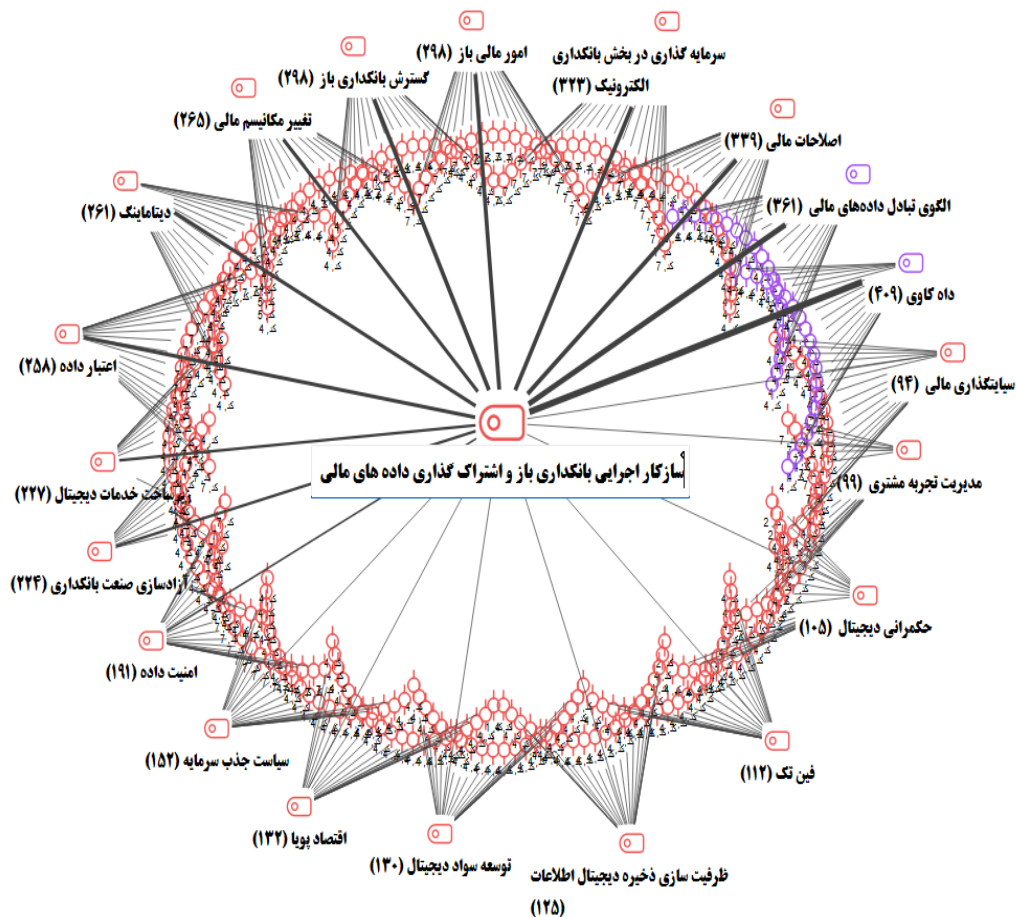
داده‌های بدست آمده در قالب جدول فراوانی، نمودار و نقشه ارتباطی مفاهیم که خروجی نرم افزار ۲۰۲۵ MAXQDA تجزیه و تحلیل شد.

جدول (۲): ساز و کارهای نقشه راه اجرایی نظام پرداخت ایران مبتنی بر بانکداری باز و اشتراک گذاری داده های

مالی

Percentage	Segments	ساز کار های فرعی	Percentage	Segments	ساز کار های اصلی	نمودار

	دیتاماینگ	۱۵۶۱	۳۳.۰۵	داه کاوی	۴۰۹	۳۱.۴۶
				الگوی تبادل داده‌های مالی	۳۶۱	۲۷.۷۷
				اعتبار داده	۲۵۸	۱۹.۸۵
				امنیت داده	۱۹۱	۱۴.۶۹
				پایگاه داده	۸۱	۶.۲۳
	تغییر مکانیسم مالی	۶۴۶	۱۳۶۸	اصلاحات مالی	۳۳۹	۸۸.۹۸
				اعتبار سنجی	۴۲	۱۱.۰۲
	حکمرانی دیجیتال	۶۰۴	۱۲.۷۹			
	سرمایه گذاری در بخش بانکداری الکترونیک	۳۲۳	۶.۸۴			
	گسترش بانکداری باز	۲۹۸	۶.۳۱			
	امور مالی باز	۲۹۸	۶.۳۱			
	زیرساخت خدمات دیجیتال	۲۲۷	۴.۸۱			
	توسعه سواد دیجیتال	۱۹۰	۴.۰۲	خدمات اطلاعاتی	۶۰	۱۰۰.۰۰
	ظرفیت سازی ذخیره دیجیتال اطلاعات	۱۵۲	۳.۲۲			
	اقتصاد پویا	۱۳۲	۲.۷۹			
	فین تک	۱۱۲	۲.۳۷			
	مدیریت تجربه مشتری	۹۹	۲.۱۰			
	الگو سازی دیجیتال	۸۱	۱.۷۲			
TOTAL		۴۷۲۳	۱۰۰.۰۰			

بحث و نتیجه گیری

زیرساخت خدمات دیجیتال به «ریل‌های» فنی، سازمانی و نظارتی زیربنایی اشاره دارد که به سازمان‌های دولتی یا خصوصی اجازه می‌دهد خدمات دیجیتال سرتاسری را به طور قابل اعتماد، ایمن و در مقیاس بزرگ ارائه دهند. در عمل، ترکیبی از شبکه‌ها، پلتفرم‌ها، اجزای مشترک و حاکمیت است که باعث می‌شود مواردی مانند بانکداری باز، پورتال‌های دولت الکترونیک، هویت دیجیتال و پرداخت‌های سریع واقعاً کار کنند. بانکداری باز چارچوبی است که به مشتریان اجازه می‌دهد داده‌های مالی خود (مانند موجودی، تراکنش‌ها و جزئیات حساب) را با سایر بانک‌ها و ارائه‌دهندگان شخص ثالث مجاز از طریق استاندارد و با رضایت صریح خود به اشتراک بگذارند. این چارچوب به گونه‌ای طراحی شده است که روش‌های ناامن مانند ضبط صفحه نمایش را با دسترسی به داده‌های مبتنی بر مجوز و تنظیم‌شده جایگزین کند که کنترل مصرف‌کننده، رقابت و نوآوری در خدمات مالی را افزایش می‌دهد. با بانکداری باز، انتظار می‌رود محصولات و خدمات مالی با سرعت، راحتی و امنیت بیشتری به مصرف‌کنندگان ارائه شوند. مشتریان با افزایش ابتکارات بانکداری باز و الزامات انطباق، مانند دستورالعمل خدمات پرداخت، کسب‌وکارها از بانکداری باز برای ارائه تجربیات مالی امن‌تر، کارآمدتر و شخصی‌سازی‌شده‌تر استفاده می‌کنند. علاوه بر امکان ادغام ارائه خدمات مالی در دیجیتال مصرف‌کننده، شرایطی برای ظهور مدل‌های کسب‌وکاری فراهم می‌شود که مشتریان را در مرکز توجه قرار می‌دهند. این مدل‌های جدید، که ممکن است شامل مقایسه‌کننده‌های قیمت، محصول و خدمات باشند، مصرف‌کنندگان را قادر می‌سازند تا دید و کنترل بیشتری بر زندگی مالی خود داشته باشند. بانکداری باز از (رابطه‌های برنامه‌نویسی کاربردی) استفاده می‌کند تا مؤسسات مالی و فین‌تک‌های دارای مجوز بتوانند داده‌های دارای مجوز مشتری را به روشی استاندارد و قابل خواندن توسط ماشین تبادل کنند. مشتریان انتخاب می‌کنند که کدام داده‌ها را با چه کسی و برای چه مدت به اشتراک بگذارند کوش (۲۰۲۴). ایزابل (۲۰۲۴)، کورت (۲۰۲۴). نیکیتا (۲۰۲۴)، همچنین به محصولات شخصی‌سازی‌شده و شرایط مالی که سودمندتر و مناسب‌تر با نیازها، علایق و اهداف آنها هستند، دسترسی داشته باشند. در چارچوب تمرکز بر مصرف‌کنندگان و مزایایی که می‌توان با مفهوم جدید امور مالی باز به دست آورد، لازم است درک گسترده‌ای از بانکداری باز در جهان و انتشارات علمی موجود در این زمینه که می‌تواند محققان و مدیران درگیر در این پویایی جدید بازار را راهنمایی کند یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش‌های آنا (۲۰۲۳). امانوئل (۲۰۲۳)، رایان کلمنتس (۲۰۲۳). لورا گراسی (۲۰۲۲). ایلپاس (۲۰۲۰)، دیما چکی (۲۰۲۰)، غانم (۲۰۲۰)، همسو بود که همگی تاکید داشتند که برای بانک داری باز نیازمند تغییر اساسی در حکمرانی داده‌ها بودند. بررسی مزایای یک سیستم بانکداری باز برای شمول مالی و در نتیجه توسعه اقتصادی یک ملت را پیشنهاد می‌کند. عوامل استراتژیک، مانند پایداری مشتری به فناوری‌های دیجیتال، بانکداری، تأمین مالی خرد و استراتژی‌های رقابتی برای مؤسسات مالی، خلأ وجود دارد. محیط بانکداری باز بر رابطه بین مؤسسات مالی (فین‌تک و بانک‌های موجود) و مصرف‌کنندگان تمرکز دارد. علاوه بر این، با مطالعه مزایا و معایب اجرای بانکداری باز برای مؤسسات مالی و مصرف‌کنندگان، از جمله افزایش رقابت، نوآوری و دسترسی به خدمات مالی، و همچنین نگرانی‌های مربوط به حریم خصوصی داده‌ها و حمایت از مصرف‌کننده، مروری بر بانکداری باز ارائه می‌دهد. یافته‌های ما (۲۰۲۲)، تانیا یگلر (۲۰۲۲)، آمیت (۲۰۲۱)، لوکش (۲۰۲۱). خدور (۲۰۲۱)، در توسعه نقشه بانک داری باز از الگو سازی های دیجیتال و تغییر مکانیسم های مالی بهره برده بودند برای طراحی نقشه راه بانک داری باز نیازمند توسعه حکمرانی دیجیتال بر پایه فرهنگ توسعه یافته استفاده از فناوری بانک داری باز هستیم که مقدمه آن گسترش و افزایش سواد دیجیتال در جامعه است. در حال حاضر، حکمرانی دیجیتال به عنوان توسعه و به‌کارگیری اصول، هنجارها، قوانین، رویه‌های تصمیم‌گیری و برنامه‌های مشترک توسط دولت‌ها، بخش خصوصی و جامعه مدنی، در نقش‌های مربوطه‌شان، درک می‌شود که تکامل و استفاده از محیط دیجیتال را شکل می‌دهد. پیشرفت‌های اخیر در فناوری

اطلاعات به رشد سریع خدمات مالی مدرن و خلاق که به عنوان فناوری مالی شناخته می‌شوند، کمک کرده است. یانپینگ (۲۰۲۵). تورگای (۲۰۲۵)، راگو (۲۰۲۵). تصمیم‌گیری در مورد سرمایه‌گذاری، چالشی رو به رشد در بسیاری از شرکت‌های تجاری در جهان است. سرمایه‌گذاران برای عملکرد بهتر، بر روی روش‌های جدید سرمایه‌گذاری در کسب‌وکار خود تمرکز می‌کنند؛ با این حال، به نظر می‌رسد که در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری با مشکل مواجه هستند. تنها تعداد کمی از نویسندگان، نظریه دیدگاه مبتنی بر منابع و نظریه تصمیم‌گیری را در مدیریت مالی و تصمیمات سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در ادبیات بررسی کرده‌اند. نکته دیگری که باید به آن توجه کرد این است که تحقیقات قبلی در درجه اول بر نقش فعالیت‌های نوآورانه به عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های سرمایه‌گذاری متمرکز بوده‌اند. طبق نظریه دیدگاه مبتنی بر منابع، نوآوری‌ها یا تکنیک‌های مالی از طریق عملکرد، پایداری، مزیت رقابتی و رضایت ذینفعان بر تصمیمات سرمایه‌گذاری تأثیر می‌گذارند. ظرفیت‌سازی برای ذخیره‌سازی داده‌های دیجیتال و بانکداری باز به معنای توسعه قابلیت‌های فنی، انسانی و نظارتی مورد نیاز برای ذخیره، محافظت و استفاده از داده‌های مالی در مقیاس بزرگ است، در حالی که امکان اشتراک‌گذاری امن داده‌های را فراهم می‌کند. مهمترین بعد تغییر مکانیسم‌های مالی است که کشور ما اولین قدم در این زمینه هنوز بر نداشته است. پیشنهاد می‌شود که کارگروهی برای تهیه نقشه راه تشکیل شود و ابعاد که در این پژوهش کشف شده است مورد بررسی عمیق همراه با بومی‌سازی فرهنگ ایرانی قرار دهند، پیشنهاد دیگر اختصاص بودجه در زمینه طراحی نقشه راه بانک داری باز می‌باشد که در این زمینه تا کنون اقدامی صورت نگرفته است.

منابع

- ✓ Alberto Citterio & Bernardo P. Marques & Alessandra Tanda, 2025. "The Early Days of Neobanks in Europe: Identification, Performance, and Riskiness," *Journal of Financial Services Research*, Springer; Western Finance Association, vol. 68(2), pages 153-199, October.
- ✓ Alghareeb, S. (2022) Mobile Banking Adoption among Undergraduate Students in Kuwait University. *Open Access Library Journal*, 9, 1-13. doi: 10.4236/oalib.1106458.
- ✓ Amit Ghosh, 2021. "Banking sector openness and entrepreneurship," *Journal of Financial Economic Policy*, Emerald Group Publishing Limited, vol. 14(1), pages 1-23, March.
- ✓ Andrés Alonso-Robisco & José Manuel Carbó & Pedro Jesús Cuadros-Solas & Jara Quintanero, 2025. "The effects of open banking on fintech providers: evidence using microdata from Spain," *Working Papers* 2514, Banco de España.
- ✓ Anna Omarini, 2023. "Shifting Paradigms in Banking: How New Service Concepts and Formats Enhance the Value of Financial Services," *Palgrave Studies in Financial Services Technology*, in: Thomas Walker & Elaheh Nikbakht & Maher Kooli (ed.), *The Fintech Disruption*, chapter 0, 75-113, Palgrave Macmillan.
- ✓ Babina, Tania & Bahaj, Saleem & Buchak, Greg & De Marco, Filippo & Foulis, Angus & Gornall, Will & Mazzola, Francesco & Yu, Tong, 2025. "Customer data access and fintech entry: Early evidence from open banking," *Journal of Financial Economics*, Elsevier, 169(C).
- ✓ Babina, Tania & Bahaj, Saleem & Buchak, Greg & De Marco, Filippo & Foulis, Angus & Gornall, Will & Mazzola, Francesco & Yu, Tong, 2024. "Customer Data Access and Fintech Entry: Early Evidence from Open Banking," *CEPR Discussion Papers* 18797, C.E.P.R. Discussion Papers.
- ✓ Badr J. Alharbi, 2025. "The Impact of Transformational Leadership on Organizational Agility in Saudi Banks: The Mediating Role of Knowledge Sharing," *Journal of Management World*, Academia Publishing Group, vol. 2025(4), pages 91-103.

- ✓ Balouza Mohamad, 2024. "Integrating digital marketing for enhanced banking performance," *Edelweiss Applied Science and Technology, Learning Gate*, vol. 8(6), pages 6325-6334.
- ✓ Benjamin Scott, 2023. "'Everyone freaks out when the leaks are made': data leaks, investigative journalism and intelligence practice," *Journal of Financial Crime*, Emerald Group Publishing Limited, vol. 31(3), pages 545-557, July.
- ✓ Christoph Frei, 2023. "Open Banking: Opportunities and Risks," *Palgrave Studies in Financial Services Technology*, in: Thomas Walker & Elaheh Nikbakht & Maher Kooli (ed.), *The Fintech Disruption*, chapter 0, pages 167-189, Palgrave Macmillan.
- ✓ Coche, Eugénie & Kolk, Ans & Dekker, Martijn, 2024. "Navigating the EU data governance labyrinth: A business perspective on data sharing in the financial sector," *Internet Policy Review: Journal on Internet Regulation*, Alexander von Humboldt Institute for Internet and Society (HIIG), Berlin, vol. 13(1), 1-32.
- ✓ Cortet, Mounaim & Lycklama, Douwe & Groen, Pepijn, 2024. "Navigating the data economy : Key considerations for decision makers in banking," *Journal of Payments Strategy & Systems*, Henry Stewart Publications, vol. 18(3), pages 213-229, September.
- ✓ Coskun Dalgic, Sena & Gartner, Hermann & Taskin, Ahmet Ali, 2025. "Rent Sharing and the Gender Bargaining Gap: Evidence from the Banking Sector," *IAB-Discussion Paper 202506*, Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung (IAB), Nürnberg .
- ✓ Desai, Abhinav, 2024. "Why open data and compliance will drive open banking and the role AI will play," *Journal of Digital Banking*, Henry Stewart Publications, vol. 8(4), pages 355-363.
- ✓ Dezem, V. , Martins, R. , Macedo, M. , Dias, M. and da Silva, D.(2023) Integrative Review of International Publications about Open Banking. *Modern Economy*, 14, 551-568.
- ✓ Dimachki, Maha El, 2019. "More data and more data sharing: Navigating an open banking world," *Journal of Digital Banking*, Henry Stewart Publications, vol. 3(3), pages 206-214, February.
- ✓ Dongqing Chen & Chaoqun Ma & Liwei Zhang & Lijie Li, 2025. "Unraveling the role of data sharing in open finance diffusion: an evolutionary game approach on complex networks," *Future Business Journal*, Springer, vol. 11(1), pages 1-28, December.
- ✓ Emanuel van Praag & Eugerta Muçi, 2023. "Open Finance in Europe: What is coming and why it matters," *Journal of Financial Transformation*, Capco Institute, vol. 57, pages 94-107.
- ✓ Emmanuel, C. , Angus, E. , Emmanuel, A. and Emmanuel, N. (2024) Internet Banking and Domestic Investment Nexus: The Nigeria Experience. *Open Journal of Social Sciences*, 12, 379-394. doi: 10.4236/jss.2024.127027.
- ✓ Ghanem, Elias, 2020. "Open banking experiences set the stage for Open X," *Journal of Digital Banking*, Henry Stewart Publications, vol. 4(4), pages 307-317, March.
- ✓ Giuliana, Raffaele & Reddan, Paul, 2025. "Non-bank Lenders to SMEs: Sensitivity to Financial Conditions," *Research Technical Papers 5/RT/25*, Central Bank of Ireland.
- ✓ Haşmet Sarıgül, 2025. "Bank-specific determinants of deposit banks profitability in a highly dollarised economy: evidence from Turkey," *Afro-Asian Journal of Finance and Accounting*, Inderscience Enterprises Ltd, vol. 15(6), pages 758-774.
- ✓ Ilyas Akhisar & Birsan Karpak, 2010. "AHP as an Early Warning System: An Application in Commercial Banks in Turkey," *Lecture Notes in Economics and Mathematical Systems*, in: Matthias Ehrgott & Boris Naujoks & Theodor J. Stewart & Jyrki Wallenius (ed.), *Multiple Criteria Decision Making for Sustainable Energy and Transportation Systems*, pages 223-233.
- ✓ Isabelle Oprea, 2024. "Unlocking Financial Innovation: The Synergy of Open Banking and Artificial Intelligence in Banking System," *Springer Proceedings in Business and*

- Economics, in: Luminita Chivu & Valeriu Ioan-Franc & George Georgescu & Ignacio De Los Ríos Carmenado & Jean Vasile (ed.), *Europe in the New World Economy: Opportunities and Challenges*, chapter 0, pages 129-140, Springer.
- ✓ Ivan Radanovic, 2024. "Contemporary data sharing models: open banking and open finance," *Working Papers Bulletin 24*, National Bank of Serbia.
  - ✓ Julia A. Varlamova & Natalia I. Larionova & Julia S. Kolesnikova, 2023. "Modelling Outflow Remittances in the Digital Era: A Subnational Analysis of Russia," *R-Economy*, Ural Federal University, Graduate School of Economics and Management, vol. 9(2), pages 155-172.
  - ✓ Karim Belcaid & Mamdouh Abdulaziz Saleh Al-Faryan, 2024. "Determinants of Bank Profitability in the Context of Financial Liberalization: Evidence from Morocco," *Business Perspectives and Research*, , vol. 12(1), pages 164-180, January.
  - ✓ Kasonde, E. and Phiri, J. (2022) Addressing the Low Usage of Online Banking Platform by the Corporate Clients in Zambia's Commercial Banks Based on the TPR Model. *Open Journal of Business and Management*, 10, 3455-3473. doi: 10.4236/ojbm.2022.106170.
  - ✓ Kenta Yamamoto & Tomohiro Okubo & Nobuhiro Abe & Yukio Minoura, 2025. "The Presence of Foreign Open-End Funds in Japan's Financial Markets," *Bank of Japan Working Paper Series 25-E-8*, Bank of Japan.
  - ✓ Khaled A. M. Ahmed & Sabry F. Saraya & John F. Wanis & Amr M. T. Ali-Eldin, 2023. "A Blockchain Self-Sovereign Identity for Open Banking Secured by the Customer's Banking Cards," *Future Internet*, MDPI, vol. 15(6), pages 1-25, June.
  - ✓ Khalil Assala & Suela Bylykbashi & Ji-Yong Lee & Lubica Hikkerova, 2023. "Assessing perceptions of open banking: The case of digital natives in France," *Post-Print hal-04114940*.
  - ✓ Khodor SHATILA, 2021. "The Impact Of Banking Ethics On The Financial Performance Of Banks," *Business Excellence and Management*, Faculty of Management, Academy of Economic Studies, Bucharest, Romania, vol. 11(4), pages 95-111, December.
  - ✓ Laura Grassi & Nicolas Figini & Lorenzo Fedeli, 2022. "How does a data strategy enable customer value? The case of FinTechs and traditional banks under the open finance framework," *Financial Innovation*, Springer;Southwestern University of Finance and Economics, vol. 8(1), pages 1-34, December.
  - ✓ Laura Grassi, 2024. "In a world of Open Finance, are customers willing to share data? An analysis of the data-driven insurance business," *Eurasian Business Review*, Springer;Eurasia Business and Economics Society, vol. 14(3), pages 727-753, September.
  - ✓ Le Thanh Ha & Doan Ngoc Thang, 2024. "Green Banking Regulation and Cross-Border Lending," *World Scientific Book Chapters*, in: Cuong Nguyen & Khanh Hoang & Christopher Gan (ed.), *Fintech and Green Investment Transforming Challenges into Opportunities*, chapter 8, pages 215-254, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd..
  - ✓ Leila Fourie & Thomas K. Bennett, 2021. "The Open Banking Era: Surfing the Australian Data Wave," *World Scientific Book Chapters*, in: Dimitrios Salampasis & Anne-Laure Mention (ed.), *Transformation Dynamics in FinTech An Open Innovation Ecosystem Outlook*, chapter 9, pages 247-279, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd..
  - ✓ Lijun Zu & Wenyu Qi & Hongyi Li & Xiaohua Men & Zhihui Lu & Jiawei Ye & Liang Zhang, 2024. "UP-SDCG: A Method of Sensitive Data Classification for Collaborative Edge Computing in Financial Cloud Environment," *Future Internet*, MDPI, vol. 16(3), pages 1-24, March.
  - ✓ Lin, Xiangyu & Zhang, S. Sarah & Zachariadis, Markos, 2025. "Open data and API adoption of U.S. banks," *Journal of Financial Intermediation*, Elsevier, vol. 63(C).

- ✓ Lokesh Gupta, 2021. "Gharar-Free ReBittance: Powered by Blockchain," Springer Books, in: Nafis Alam & Syed Nazim Ali (ed.), *Fintech, Digital Currency and the Future of Islamic Finance*, edition 1 0, 107-125,
- ✓ Ma, Yong & Yao, Chi, 2022. "Openness, financial structure, and bank risk: International evidence," *International Review of Financial Analysis*, Elsevier, vol. 81(C).
- ✓ Mallekoote, Piet M. & Balraadsing, Suren K., 2025. "What lessons can embedded finance learn from payment schemes? The market potential and challenges of embedded finance partnerships," *Journal of Risk Management in Financial Institutions*, Henry Stewart Publications, vol. 18(3), pages 249-260, June.
- ✓ Meijers, Huub & Muysken, Joan, 2022. "The macroeconomic implications of financialisation on the wealth distribution," MERIT Working Papers 2022-035, United Nations University - Maastricht Economic and Social Research Institute on Innovation and Technology (MERIT).
- ✓ Mohammad Bagher Arayesh & Mostafa Rezaeirad & Mohammad Aidi & Tohfeh Ghobadi Lamuki, 2022. "Modeling the platform-based banking in commercial banks of Iran," *Journal of Banking Regulation*, Palgrave Macmillan, vol. 23(4), pages 351-367, December.
- ✓ Nam, Rachel J., 2022. "Open banking and customer data sharing: Implications for FinTech borrowers," SAFE Working Paper Series 364, Leibniz Institute for Financial Research SAFE.
- ✓ Natia Kakhniashvili, 2024. "Digitalization of Georgia's Banking Sector," *Springer Proceedings in Business and Economics*, in: Richard C. Geibel & Shalva Machavariani (ed.), *Digital Management to Shape the Future*, pages 295-301, Springer.
- ✓ Nikita Divissenko, 2024. "Open Banking in the UK: A Co-opetition Scenario for Innovation and Evolution in the UK Retail Banking Sector," *Palgrave Macmillan Studies in Banking and Financial Institutions*, in: Marco Bodellini & Gabriella Gimigliano & Dalvinder Singh (ed.), *Commercial Banking in Transition*, chapter 0, pages 243-264, Palgrave Macmillan.
- ✓ Oecd, 2023. "Data portability in open banking: Privacy and other cross-cutting issues," *OECD Digital Economy Papers* 348, OECD Publishing.
- ✓ Oksana Radchenko & Leonid Tulush & Serhii Leontovych, 2023. "Financial instruments for ensuring national security: experience of Ukraine in military conditions," *Insights into Regional Development, VSI Entrepreneurship and Sustainability Center*, vol. 5(1), pages 10-25, March.
- ✓ Raghu Bir Bista & Chirangivi Bista & Sarita Shrestha, 2025. "Measuring the market power of commercial banks and market structure in the financial sector in Nepal," *Journal of Management World*, Academia Publishing Group, vol. 2025(3), pages 55-64.
- ✓ Rodrigo Heldt & Cleo S. Silveira & Matthias Bogaert & Guilherme B. Bucco & Fernando B. Luce & Jo~ao L. Becker & Filipe J. Zabala & Michel J. Anzanello, 2025. "Predicting and Explaining Customer Data Sharing in the Open Banking," *Papers* 2507.01987, arXiv.org.
- ✓ Ryan Clements, 2022. "Could Alberta Enact a Sub-National Open Banking Regime?," *SPP Research Papers*, The School of Public Policy, University of Calgary, vol. 15(30), October.
- ✓ Sharmin, S. , Prabha, M. , Johora, F. , Mohammad, N. and Hossain, M. (2024) *Open Banking and Information Service: A Strategic Relationship in the FinTech World*. *Open Journal of Business and Management*, 12, 3743-3758. doi: 10.4236/
- ✓ Simona Cosma & Stefano Cosma & Daniela Pennetta, 2023. "The Rise of Financial Services Ecosystems: Towards Open Banking Platforms," *Palgrave Studies in Financial Services Technology*, in: Thomas Walker & Elaheh Nikbakht & Maher Kooli (ed.), *The Fintech Disruption*, , pages 191-213, Palgrave Macmillan.

- ✓ Stefan Avdjiev & Bryan Hardy & Şebnem Kalemli-Özcan & Luis Servén, 2022. "Gross Capital Flows by Banks, Corporates, and Sovereigns," *Journal of the European Economic Association*, European Economic Association, vol. 20(5), pages 2098-2135.
- ✓ Tania Babina & Saleem A. Bahaj & Greg Buchak & Filippo De Marco & Angus K. Foulis & Will Gornall & Francesco Mazzola & Tong Yu, 2024. "Customer Data Access and Fintech Entry: Early Evidence from Open Banking," NBER Working Papers 32089, National Bureau of Economic Research, Inc.
- ✓ Tania Babina & Saleem Bahaj & Greg Buchak & Filippo De Marco & Angus Foulis & Will Gornall & Francesco Mazzola & Tong Yu, 2024. "Customer data access and fintech entry: early evidence from open banking," Bank of England working papers 1059, Bank of England.
- ✓ Tania Ziegler, 2021. "Implementation of Open Banking Protocols Around the World," Springer Books, in: Raghavendra Rau & Robert Wardrop & Luigi Zingales (ed.), *The Palgrave Handbook of Technological Finance*, 751-779,
- ✓ Turgay Geçer & Vedat Akgiray, 2025. "Digital Banking," Springer Books, in: *The Financial Technology Revolution*, chapter 0, pages 91-112, Springer.
- ✓ Victoria Litali & Gordon Opuodho & Olanrewaju Fatoki, 2024. "Moderating the Role of Trade Openness on Foreign Portfolio Investment and Economic Growth among East Africa Community Countries," *International Journal of Finance and Accounting*, IPRJB.9(3), 1-10.
- ✓ Vinicius Dezem & Swati Sachan & Marcelo Macedo & André Longaray, 2024. "Optimal data-driven strategy for in-house and outsourced technological innovations by open banking APIs," *Future Business Journal*, Springer, vol. 10(1), pages 1-30, December.
- ✓ Woods, Mike & Schweitzer, Todd, 2025. "The marriage of application programming interface conformance and trust frameworks: Balancing innovation and security in open banking," *Journal of Digital Banking*, Henry Stewart Publications, vol. 9(4), pages 373-382, March.
- ✓ Yan Carriere-Swallow & Mr. V. Haksar & Manasa Patnam, 2021. "India's Approach to Open Banking: Some Implications for Financial Inclusion," IMF Working Papers 2021/052, International Monetary Fund.
- ✓ Yang, Tianjian & Zuo, Jingxuan & Han, Minghui & Wei, Dongming, 2025. "The impact of credit reporting system development on banking sector openness: Evidence from 101 economies," *Pacific-Basin Finance Journal*, Elsevier, vol. 94(C).
- ✓ Yanga, E. (2024) Effects of Banking Provisions on the Quality of Assets of Commercial Banks in the Central African Economic and Monetary Community (CEMAC): An Application by the Generalized Moments Method (GMM). *Modern Economy*, 15, 351-360.
- ✓ Yanping Zhang & Dan Chang & Feifei Yu, 2025. "Research on Risk Evolution Game Among Supply Chain Finance Subjects Empowered by Blockchain Technology," *Lecture Notes in Operations Research*, in: Daqing Gong & Yixuan Ma & Jonathan Foster-Pedley & Juliang Zhang (ed.), Liss 2024, 1065-1081,
- ✓ Zeliha Can Ergün, 2024. "Green Cryptocurrencies and Investor Attention: The Case of Cardano Coin," *World Scientific Book Chapters*, in: Cuong Nguyen & Khanh Hoang & Christopher Gan (ed.), *Fintech and Green Investment Transforming Challenges into Opportunities*, chapter 6, pages 163-180, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd..
- ✓ Zhiguo He & Jing Huang & Jidong Zhou, 2020. "Open Banking: Credit Market Competition When Borrowers Own the Data," NBER Working Papers 28118, National Bureau of Economic Research, Inc.
- ✓ Zhiguo He & Jing Huang & Jidong Zhou, 2022. "Open Banking: Credit Market Competition When Borrowers Own the Data," Cowles Foundation Discussion Papers 2262R, Cowles Foundation for Research in Economics, Yale University.

- ✓ Zu & Hongyi Li & Liang Zhang & Zhihui Lu & Jiawei Ye & Xiaoxia Zhao & Shijing Hu, 2023. "E-SAWM: A Semantic Analysis-Based ODF Watermarking Algorithm for Edge Cloud Scenarios," Future Internet, MDPI, vol. 15(9), pages 1-17, August